

paa ham, der gjøre ham det endnu vanskeligere at staae paa sine egne Been. Det er altsaa Hensynet dertil, der bevæger mig til at modsætte mig Bestemmelsen om en Amortisation, idet jeg paa staaer, at den ærede Rigsdagsmand havde Ret, da han sagde, at Fæsteren i alt Fald vilde komme til at bestaae en større Kamp som Selveier, og komme i vanskeligere Forhold, selv uden denne Amortisation, end han hidtil har været i som Fæster. Den ærede Rigsdagsmand har ogsaa bestandigt i sin Motivering af sit Forslag talt om Capitalernes Uopsigelighed, som om den var stedsevarende (Monrad: Nei!); jeg har aldeles ikke hørt ham yttre et eneste Ord om, at Capitalernes Uopsigelighed var indskrænket til en vis Tid; han har bestandig, saavidt jeg har hørt, i sin Argumentation talt om, at denne Uopsigelighed var stedsevarende. Jeg maa derfor gjøre opmærksom paa, at Uopsigeligheden kun vedvarer for den nuværende Fæsters og Enkes Livstid, og ikke engang det, forsaavidt de, inden de døe, komme ud af Besiddelsen af de Steder, som de overtage som Selveiendom; det er altsaa kun for et vist indskrænket Aaremaal, der kan tales om en Uopsigelighed. Han har indvendt mod det Forslag, jeg selv tredie har stillet om, at Uopsigeligheden i ethvert Tilfælde skulde være i 15 Aar, at vi derved vilde gjøre Uopsigeligheden længere, men det kan dog ingenlunde siges saaledes i Almindelighed. Vi vilde kun gjøre den længere for dem, der inden dette Aaremaal ere komne ud af Besiddelsen af Selveiergaardene. Der vil jo virkelig være Fæstere eller deres Enker, der kunne sidde over disse 15 Aar, efterat de have modtaget Gaarden til Selveiendom, og for dem gjøre vi jo ikke Uopsigeligheden længere ved at sige, at den i ethvert Tilfælde skal være 15 Aar. Det Spørgsmaal, om en saadan Udbetaling kan siges at overstige Bøndernes Kræfter, er vistnok et noget vanskeligt Spørgsmaal; for Diebliffet troer jeg virkelig, at det kan siges at overstige deres Kræfter (Ja!), men, hvad jeg her i Særdeleshed vil lægge Vægt paa, er den Forestilling, som Enhver, der kender Bønderstanden, vil vide er almindelig hos den, og ifølge hvilken den tvivler om sin egen Formuenhed til at kunne udrede flige forhøiede

Afgifter (Hør!), saa at, selv om det virkelig var saa, hvilket jeg ikke tør indrømme, at de vare istand til ved yderligere Anstrengelser at kunne bære det, jeg dog tør paa staae, at Bønderne selv ikke ville troe, at de kunne bære det (Hør!). Man vil, ved at opstille denne Bestemmelse, ligesvem moralsk nøde dem til ikke at gaae ind paa at tiltræde deres Gaarde som Selveiendom, og de ville, især efter den korte Betænkningstid, man giver dem, see næsten en Umulighed i at kunne betale et saadant Afdrag. En anden Sag var det, naar man vilde overlade dem Valget at tiltræde deres Gaarde som Selveiendom, saalænge deres Besiddelse af Gaardene som Fæste varede, thi da vilde de maaskee, efterat være komne noget ud af de vanskelige Aar, de nu ere i, komme til en Overbeviisning om, at de turde gaae ind derpaa; men netop under de nuværende Conjuncturer, der især for Bønderstanden ere langtfrå at være gode, troer jeg virkelig, det maatte være en meget dristig Mand, der vilde overtage sin Gaard til Selveiendom med et saadant yderligere Aaand. Der er ogsaa talt Meget om, at Bønden skulde sætte Overflødet fra de gode Aar i Sparekasserne; men for det Første er det jo et Spørgsmaal, om der vil komme gode Aar, før der komme onde. Jeg vil spørge den ærede Rigsdagsmand, hvormeget de skulle sætte i Sparekasserne, naar de onde Aar komme for de gode; de kunne vist ikke gaae hen i Sparekasserne og sige: laan mig de Penge, thi, naar de gode Aar komme, saa vil jeg sætte dem ind igjen, saa vil jeg skaffe dem. Den ærede Rigsdagsmand gjør altsaa den dristige Slutning, at vi ville faae 7 gode Aar, før vi faae de 7 onde, men sæt, at vi faae de onde Aar først, saa strander jo den hele Motivering, han har benyttet sig af.

Monrad: Den ærede sidste Taler har et eget Begreb om stedsevarende, thi han antager, at der er Noget, der er længere end stedsevarende; men, naar Noget er stedsevarende, er der Intet, der kan være en længere Tid. Den ærede Taler har sagt, at jeg hele Tiden har talt, som om Uopsigeligheden var stedsevarende, og desuagtet har han ganske rigtigt anført om det stillede Endringsforslag, at det